

K R O N I K A

Komárkovské konference na Univerzitě Palackého v Olomouci

Od roku 2016 pořádá katedra bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého lingvistické konference **Komárkova jazykovědná Olomouc**. Řada každoročně konaných konferencí byla zamýšlena jednak jako pocta ikonické osobnosti olomoucké jazykovědné bohemistiky, již byl právě prof. PhDr. Miroslav Komárek, DrSc. (20. 4. 1924 – 15. 8. 2013), jednak také jako příležitost k pravidelnému setkávání a k rozpravám nad různými lingvistickými tématy.

První ročník konference se konal 20. října 2017 a nesl podtitul **Jazyková situace češtiny na Moravě a ve Slezsku**.¹ Úvodní přednášky proslavili prof. PhDr. J a n a S v o b o d o v á, CSc., a prof. PhDr. O l d ř i c h U l i č n ý, DrSc. Prof. J. Svobodová se zabývala variantností v češtině a jejím vnímáním, prof. O. Uličný promluvil o míšení a mizení nářečí se zřetelem k moravské a slezské situaci a o tom, které faktory tento proces ovlivňují a urychlují. V úvodním bloku dále přednesla doc. PhDr. I r e n a B o g o c z o v á, CSc., příspěvek *Čeština na českém Těšínsku: hledání prostředku běžné mluvenosti* a PhDr. O n d ř e j B l á h a, Ph.D., referát *Vývoj jazykové situace na Moravě ve světle demografických dat*.

V odpoledních jednáních se pak přednášející věnovali „moravské a slezské“ realizaci jevů z různých jazykových rovin. Značná pozornost byla věnována zvukovým specifikům češtiny na Moravě a ve Slezsku: prof. PhDr. Z d e n a P a l k o v á, CSc., přednesla příspěvek *Variabilita krátkých vokálů z hlediska kvality*, PhDr. J i t k a V e r o ň k o v á, Ph.D., referovala o užití rázu u studentů z Moravy a Slezska v projevech různých typů a PhDr. P a v l í n a K u l d a n o v á, Ph.D., promluvila o zvukové stránce současné češtiny na Ostravsku. K tvaroslovnému plánu se vázal příspěvek doc. PhDr. E v y J a n d o v é, CSc., *Postoje uživatelů češtiny v Čechách a na Moravě k některým morfologickým jevům*, o syntaktickém plánu pojednávala případová studie Mgr. J i n d ř i š k y S v o b o d o v é, Ph.D., nazvaná *K syntaxi moravských a slezských nářečí*, funkční a stylovou diferenciací mediálních textů v moravském a slez-

¹ První ročník konference odborně a organizačně garantovali PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D., a Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.

² Druhý ročník konference odborně a organizačně garantovala Mgr. Darina Hradilová, Ph.D.

ském regionu se zabývala PhDr. S o ň a S c h n e i d e r o v á, Ph.D. Lexikograficky zaměřený příspěvek *Slovník nářečí českého jazyka: má nám ještě dnes co říci?* přednesla PhDr. S t a n i s l a v a K l o f e r o v á, CSc., a konečně Mgr. G a b r i e l a L e f e n d a prezentovala sondu z prostředí Moravskoslezského kraje o normových autoritách a jejich přístupu k variantnosti.

Jednání druhého ročníku konference proběhla 18. října 2017 pod titulem **Inovační procesy v češtině a ji blízkých jazycích**², přičemž jazyková blízkost byla pojímána geograficky, genealogicky i typologicky. Volba tématu byla motivována snahou připomenout další výraznou osobnost olomoucké bohemistiky, a sice prof. PhDr. Edvarda Lotka, CSc., který by se v loňském roce dožil 85 let (18. 1. 1932 – 9. 12. 2011). Prof. E. Lotko se zabýval lexikologií, rétorikou a kontrastivní lingvistikou, zejména se zřetelem ke kontrastům česko-polsko-slovenským.

Konferenční jednání byla zahájena plenárními přednáškami zvaných hostů: prof. Dr. D a n u t y R y t e l - S c h w a r z z Univerzität Leipzig, prof. dr. hab. M i e c z y s ł a w a B a l o w s k é h o, který reprezentoval Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a prof. PhDr. O l d ř i c h a U l i č n é h o, DrSc., emeritního profesora Univerzity Palackého v Olomouci. Prof. D. Rytel-Schwarz pronesla příspěvek *K rozmanitosti a vztahům české, německé a polské frazeologie*, ve kterém se zamýšlela nejen nad shodami a rozdíly ve frazeologii jazyků, které jsou v dlouhodobém kontaktu, ale také nad možnostmi jejich lexikografického zachycení. Prof. M. Balowski promluvil ve své přednášce *O komparativním studiu jazyků* o obecných danostech komparativního bádání a o srovnávání uvnitř jazykových systémů i mezi nimi navzájem. Prof. O. Uličný proslavil přednášku *Čeština fluidní, dnes i zítřa?* Předmětem této přednášky byl aktuální stav češtiny a zejména její možné typologické proměny vlivem působení jiných jazyků.

Následující jednání probíhala v sekcích, z nichž jedna byla věnována především inovacím v češtině, druhá pak inovacím v ostatních jazycích, ev. inovacím v češtině, které jsou motivovány dalšími jazyky. V první sekci tak byly proneseny následující příspěvky: *Neologizácia a neologizmy z pohľadu teórie lexikálnej motivácie* (doc. Mgr. M. O l o š t i a k, Ph.D., a Mgr. L. G i a n i t s o v á - O l o š t i a k o v á, Ph.D., z Univerzity v Prešově), *Lexikální přejímky v polštině a češtině* (PhDr. O n d ř e j B l á h a, Ph.D., z Univerzity Palackého), *Inovační procesy v oblasti víceslovných pojmenování* (Mgr. Z d e ň k a O p a v s k á z Ústavu pro jazyk český) a *Variantnost izolexémních adjektivních derivátů jako jev lexikální dynamiky současné češtiny* (PhDr. P a v l a K o c h o v á z Ústavu pro jazyk český).

Ve druhé sekci pak promluvila doc. PhDr. D i a n a S v o b o d o v á, Ph.D., z Ostravské univerzity (*Aktuální pojetí vztahů různojazyčných prvků v jazykovém systému*), doc. D m i t r y P o l y a k o v, CSc., z Ruské humanitní univerzity v Moskvě (*Svoje a cizí v české a ruské derivaci: ke konkurenci vlastních a přejatých slovtvorných formantů*), prof. dr. L u d m i l a S t ě p a n o v a z Univerzity Palackého

(*Současný ruský substandard*) a Mgr. Jindřiška Kapitánová z Univerzity Palackého (*Lexikální dynamika lexému »nuap« v současné ruštině*).

Z referátů přednesených v obou proběhnutých ročnících byly sestaveny a k vydání připraveny kolektivní monografie, případně byly/budou příspěvky publikovány v časopisu *Bohemica Olomucensia*, vydávaném katedrou bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého.

V roce 2018 se konference bude konat ve dnech 18. a 19. října a tématem i názvem naváže na konference **Spisovná čeština a jazyková kultura**, které proběhly v letech 1968 a 1993.³ Očekávány jsou příspěvky o vývoji češtiny a komunikaci v češtině zejména v posledním čtvrtstoletí, a to v jednotlivých funkčních oblastech jazyka, jako je psaná i mluvená veřejná a institucionální komunikace, média všech typů, školství všech stupňů, umělecká tvorba, soukromá komunikace, čeština jako cizí jazyk, komunikace menšin apod. Vítány budou také příspěvky o jazyce a komunikaci v období od vzniku samostatného československého státu.

Darina Hradilová, Olomouc

³ Odborným a organizačním garantem konference je prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.